ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

МОКРОГОРСКА ШКОЛА МЕНАЏМЕНТА
MOKRA GORA SCHOOL OF MANAGEMENT

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
SERBIAN CHAMBER OF COMMERCE

ODRŽIVI OPORAVAK SRPSKE PRIVREDE – RAZVOJNI POTENCIJALI, RIZICI I REŠENJA

Pogled iz realnog sektora

Vidosava Džagić, potpredsednik Privredne komore Srbije

VIVALDI FORUMI

LETNJI VIVALDI FORUM - PLANIRAJMO 2012.
Mokra Gora, 23-25. jun, 2011.

SPP 3.jun - KLJUČNI PRAVCI EKONOMSKE POLITIKE DO 2014

- Promeni modela razvoja i prilagođavanju politike državne pomomoći tom modelu
- Donošenju nove agrarne politike
- Prilagođavanju nivoa javne potrošnje realnim mogućnostima privrede
- Sprovođenju svih definisanih i usaglašenih mera za unapređenje konkurentnosti
- Donošenju sistemskog okvira održivog finanisranja privrede – prioritet Srpska razvojna banka
- Donošenju i sprovođenju sistemskog okvira za rešavanje problema nelikvidnosti
- Donošenje primenjivih zakona uz uključenost privrede i uvažavanja njenih mogućnosti za prilagođavanje

Uslov održivog oporavka

- **Strukturno prilagođavanje**
  - povećanje investicija
  - reforma obrazovanja
  - korišćenje savremenih tehnologija
- **Podizanje konkurentske sposobnosti**
- **NOVA ETAPA RAZVOJA - ODRŽIV RAZVOJ – Ekonomija znanja**
  - infrastruktura
  - Industrijalizacija
  - Informaciono komunkikacionim tehnologijama
  - Inovacijama

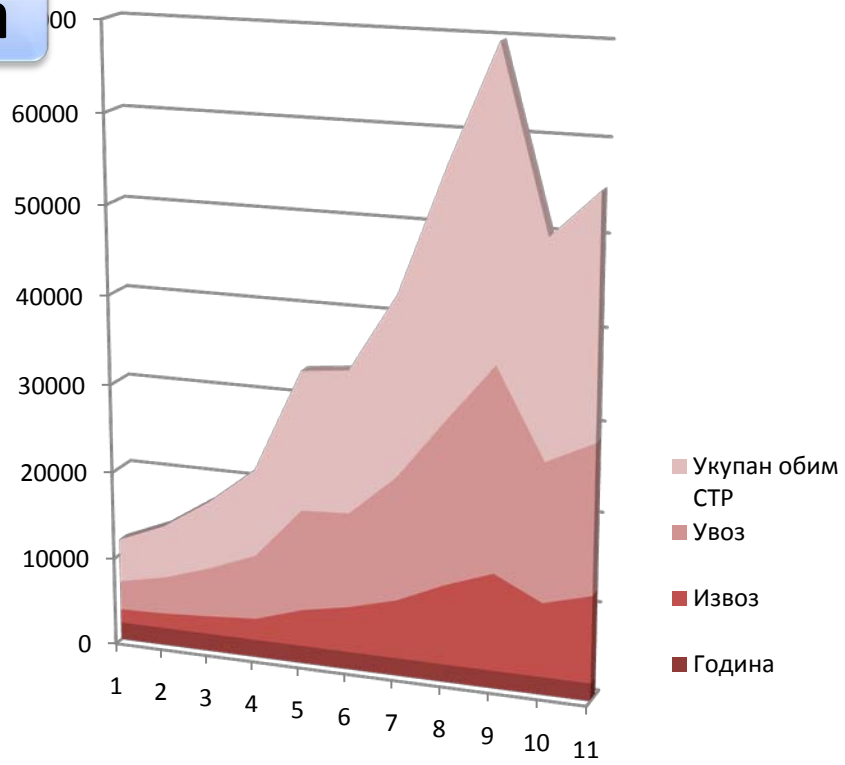

Spoljno trgovinska razmena Srbije

ŠANSE?

- Integracije u EU
- Strukturno prilagođavanje industrije
- Liberalizacija robnih i kapitalnih tokova
- Investicije u infrastrukturne projekte
- Uključenost u međunarodne tokove istraživanja i razvoja
- Dostupnost i brzina prenošenja informacija
- Dostupnost fondova EU (7OP, IPA..)
- Iskustva drugih
- Nova etapa svetskog ekonomskog poretka

KONCEPT RAZVOJA INDUSTRIJE

Globalni koncept – Planiran

Još 1970 – novi proizvodni sistem – promene strukture industrije razvijenih tržišnih privreda

- Povlačenje iz starih industrija
- Jačanje uloge propulzivnih delatnosti na bazi znanja
- Stvaranje inovativnih industrija u funkciji ostale industrije

Horizonatalna krozsektroska integracija

Srpski koncept – Sam od sebe

Još 1990 – novi proizvodni sistem zasnovan na deindustrijalizaciji

- Stare industrije nestale nove nisu nastale
- Vodeći industrijski podsektori u oblastima iz kojih se razvijene tržišne zemlje povlače

Slaba vertikalna povezanost na nivou sektora

Šta je to što je nama namenjeno ili šta smo to sami sebi namenili?

POSLEDICA DOSADAŠNJEG KONCEPTA RAZVOJA INDUSTRIJE

FAZA I – Ekonomska blokada/ EU sankcije raspad Jugoslavije i politikčka kriza

FAZA II – Nekvalitetna privatizacija - marginalizacija industrije

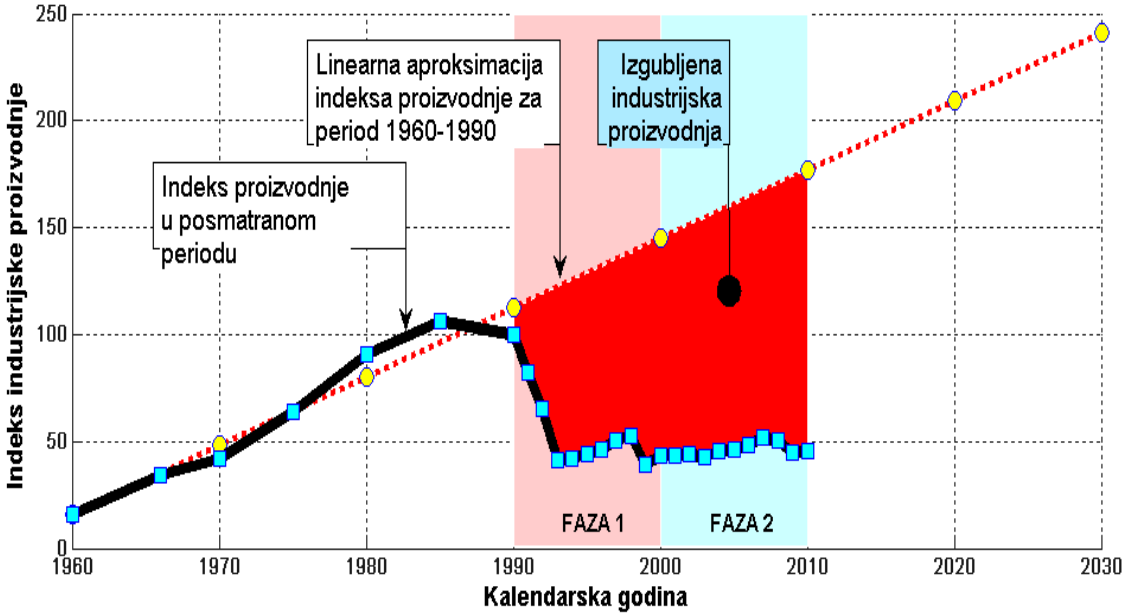

Potencijal industrije Srbije direktno zavistan od investicija

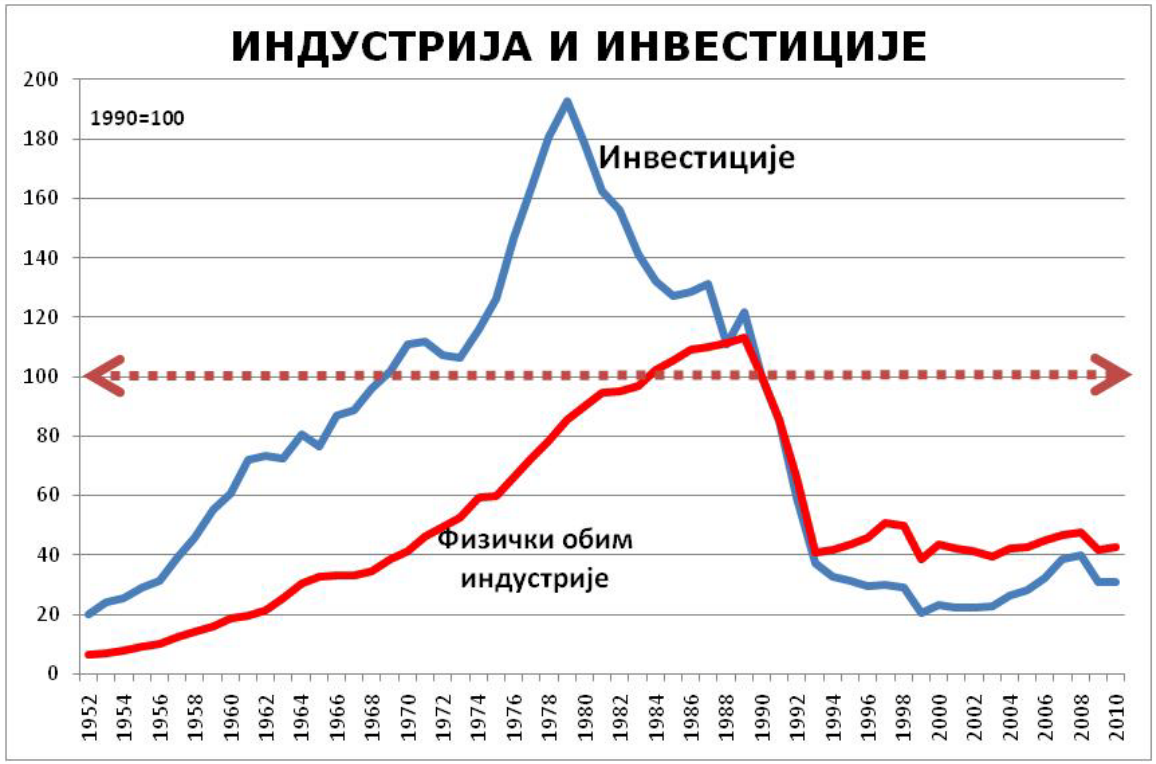

Izvor: Strategija i politika IR 20111-2020, 2010 , RZR

Potencijal industrije Srbije Potencijal sopstvenog investiranja po sektorima prerađivačka industrija, građevinarstvo i poljoprivreda

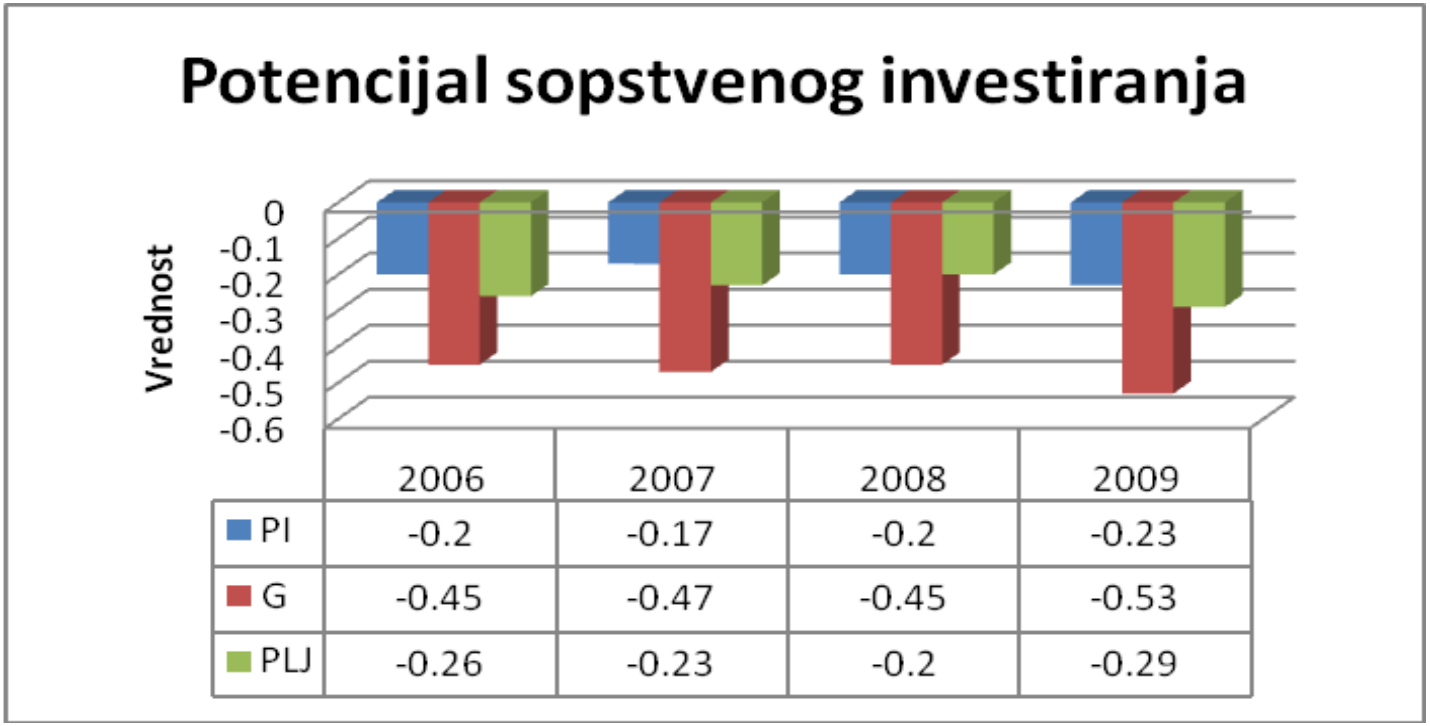

	2006	2007	2008	2009
PI	-0.2	-0.17	-0.2	-0.23
G	-0.45	-0.47	-0.45	-0.53
PLJ	-0.26	-0.23	-0.2	-0.29

Potencijal sopstvenog investiranja" (PSI) u periodu 2006-2009. godine prerađivačke industrije (PI), građevinarstva (G) i poljoprivrede (PLJ).

Potencijal industrije Srbije

Ekonomski dodana vrednost po sektorima prerađivačka industrija, građevinarstvo i poljoprivreda

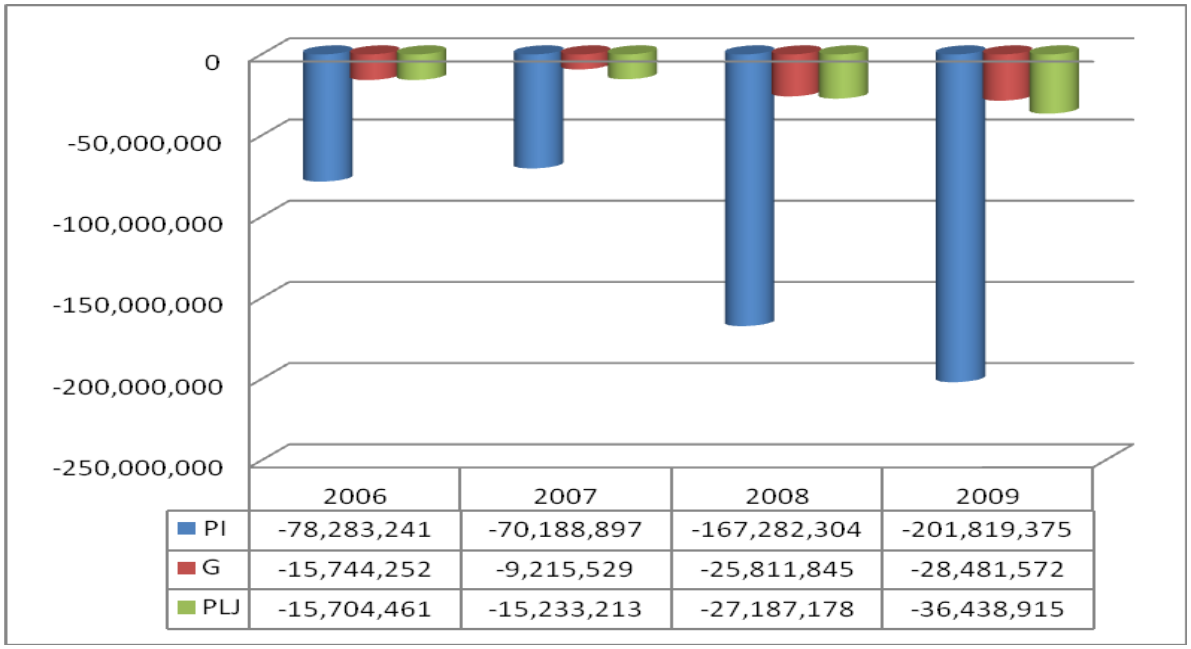

	2006	2007	2008	2009
PI	-78,283,241	-70,188,897	-167,282,304	-201,819,375
G	-15,744,252	-9,215,529	-25,811,845	-28,481,572
PLJ	-15,704,461	-15,233,213	-27,187,178	-36,438,915

Ekonomski dodata vrednost privrede u periodu 2006-2009. godine u Prerađivačkoj industriji (PI), Građevinarstvu (G) i Poljoprivredi (PLJ), u 000 dinara.

RIZICI

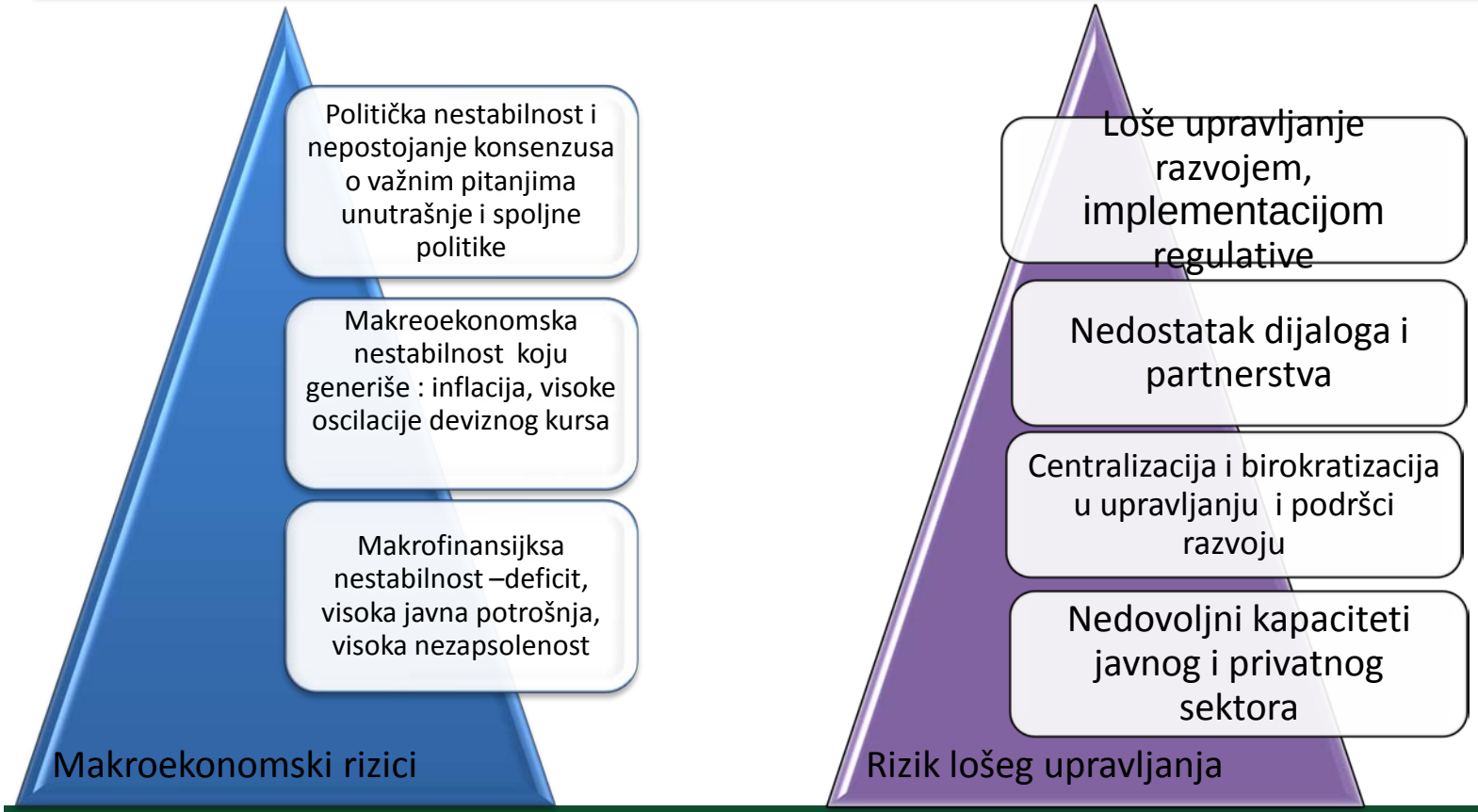
Politička nestabilnost i nepostojanje konsenzusa o važnim pitanjima unutrašnje i spoljne politike
Makreoekonomska nestabilnost koju generiše : inflacija, visoke oscilacije deviznog kursa
Makrofinansijksa nestabilnost –deficit, visoka javna potrošnja, visoka nezapsolenost
Makroekonomski rizici
Loše upravljanje razvojem, implementacijom regulative
Nedostatak dijaloga i partnerstva
Centralizacija i birokratizacija u upravljanju i podršci razvoju
Nedovoljni kapaciteti javnog i privatnog sektora
Rizik lošeg upravljanja

KLJUČNI RIZICI SA ASPEKTA REALNOG SEKTORA

- Makreoekonomska nestabilnost (inflacija, oscilacije kursa dinara)
- Ambijent poslovanja koji generiše visoke troškove poslovanja
- Nelikvidnost koja generiše gašenje prrivrednih subjekata i povećava socijalni ruzik
- Uslovi i izvori Finansiranja -visoke cene i smanjeana dostupnost kapitala usled prezaduženosti i nelikvidnosti

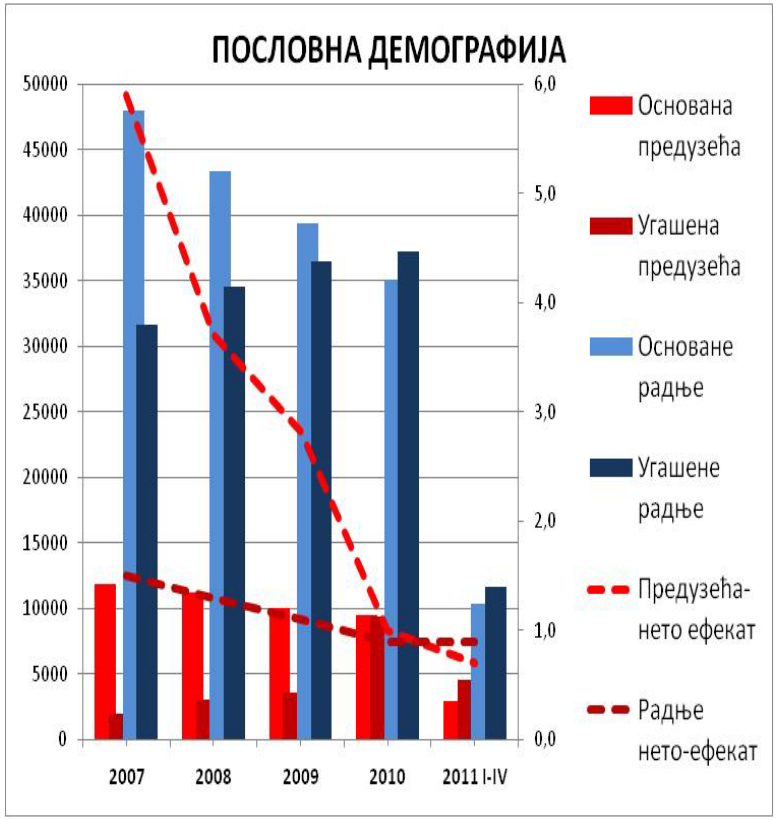

ŠTA NAM TREBA ?

- Okvir u kojem će doći do promene privredne strukture i povećanja konkurentnosti industrije
- Nova industrijska politika sa jasnim instrumentima podrške i izvorima finansiranja
- ***Razviti Strukturu za implementaciju politika /strategija***
- ***Razviti Metodologiju za evaluaciju kroz***
  - *objektivno merljive indikatore*
  - *izvore provere*
  - *dinamiku izrade izveštaja*
  - *ekspertske timove za evaluaciju*
  - *periodično preispitivanje implementacije*
  - *predlozi za unapređenje*

OKVIR ZA REŠENJE

PODSTICANJE INVESTICIJA

RAZVOJ INFRASTRUKTURE (INSTITUCIONALNE I FIZIČKE)

AMBIJENT POSLOVANJA

INOVACIONI I TEHNOLOŠKI RAZVOJ

REFORMA SISTEMA OBRAZOVANJA

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
SERBIAN CHAMBER OF COMMERCE

МОКРОГОРСКА ШКОЛА МЕНАЏМЕНТА
MOKRA GORA SCHOOL OF MANAGEMENT

Podsticanje investicija

- Strategija rasta na visoko koncentrisanim tržištima (sektorima i proizvodima)
- Dugoročna politika podsticanja investicija u industrijski sektor
  - Prioriteti:
    - Proizvodnjaproizvoda više neto dodane vrednosti koji imaju tražnju
    - Uvode nove tehnologije
    - Supstituišu uvoz
    - Uključuju u lanac proizvodnje lokalne i nacionalne kompanije i MSPP
    - Doprinosi podizanju regionalne zaposlenosti
- Ambijent za investiranje
  - Pravna sigurnost investiranja
  - Efikasnost podrške investitorima na lokalnom i nacionalnom nivou
  - Efikasno upravljanje građevinskim zemljištem
  - Stavljanje u funkciju industrijske lokacije ugašenih preduzeća

Razvoj infrastrukture

- **Razvoj infrastrukture**
  - Fizičke infrastrukture:
    - Transportna
    - Energetska
    - Komunikaciona
    - Komunalna
- Projketni pristup
- Depolitizaciju i korporatizaciju javnih preduzeća i javnih komunalnih preduzeća
- Depolitizaciju institucionalne infrastrukture
- Decentralizacija
- Umrežavanje i koordinacija institucija
- Procesno upravljanje

Ambijent poslovanja

- Reforma poreskog sistema, poreskog postupka i poreske administracije
  - Smanjenje opterećenja na zarade
- Finansijska disciplina u plaćanju
- Smanjenje troškova poslovanja
  - Reformu propisa
  - Reformu javnog sektora
  - Uvođenje elektronskog dokumenta
- Reforma inspekcija
- Preipsitivanje svih parafiskalnih opterećenja i ukidanje ili smanjenje pojedinih taksi i nkanada
- Javne nabavke
  - Transparentnost
  - Uključenost domaće industrije
  - Smanjenje korupcije
  - Povećanje efikasnosti
- Finansiranje – dugoročne povoljne izvore finansiranja
  - Razvojna banka
  - Privatno javno partnerstvo
  - Razvoj finasisjkih tržišta
  - Podizanje kapaciteta za korišćenje dostupnih fondova

- Radno zakonodavstvo
  - Novo fleksibilan zakonodavni okvir
  - Unapređenje socijalno ekonomskog dijaloga
  - Uređenje tržišta radne snage
- Tehnički propisi i infrastruktura kvaliteta
  - Harmonizacija tehničkog zakonodavstva
  - Izgradnja kapaciteta i infrastukture kvaliteta u državi i u kompanijama
  - Uklanjanje necarinskih barijera izvozu
  - Izgradnja mehanizama zaštite domaćeg tržišta u skladu sa evropskom regulativom
- Zaštita životne sredine
- Povećanje energetske efikasnosti
  - Industrije
  - Alternativni izvori energije
  - Energetski efikasni objekti

Inovacioni i tehnološki razvoj

- Povećanje izdvajanja za istraživanje i razvoj
- Podsticaj kompanijama za
  - Ulaganje u istraživanje i razvoj
  - Osnivanje inovacionih centara
  - Povezivanje sa naučno istraživačkim institucijama
  - Implementaciju inovacija
- Formiranje fonda rizičnog kapitala
- Formiranje centara za transfer znanja i tehnologija
- Razvoj i implementacija modela za procenu vrednosti intelektualnog kapitala
- Jačanje kapaciteta i podizanje svesti u oblasti intelektualne svojine

Sistem obrazovanja

- Sistemski pristup u formalnom i neformalnom obrazovanju
- Razvoj Nacionalnog okvira kvalifikacija i Nacionalnog sistema kvalifikacija
- Povezivanje sveta rada i sveta kapitala kroz socijalno partnerstvo
- Uvođenje praktične obuke za đake i studente
- Uvođenje doživotnog preduzetničkog učenja
- Motivacija poslodavaca za uključivanje u proces obrazovanja
- Uvođenje sistema priznavanja stečenih kvalifikacija
- Podizanje obrazovnog nivoa nacije – minimalni obrazovni nivo SSS

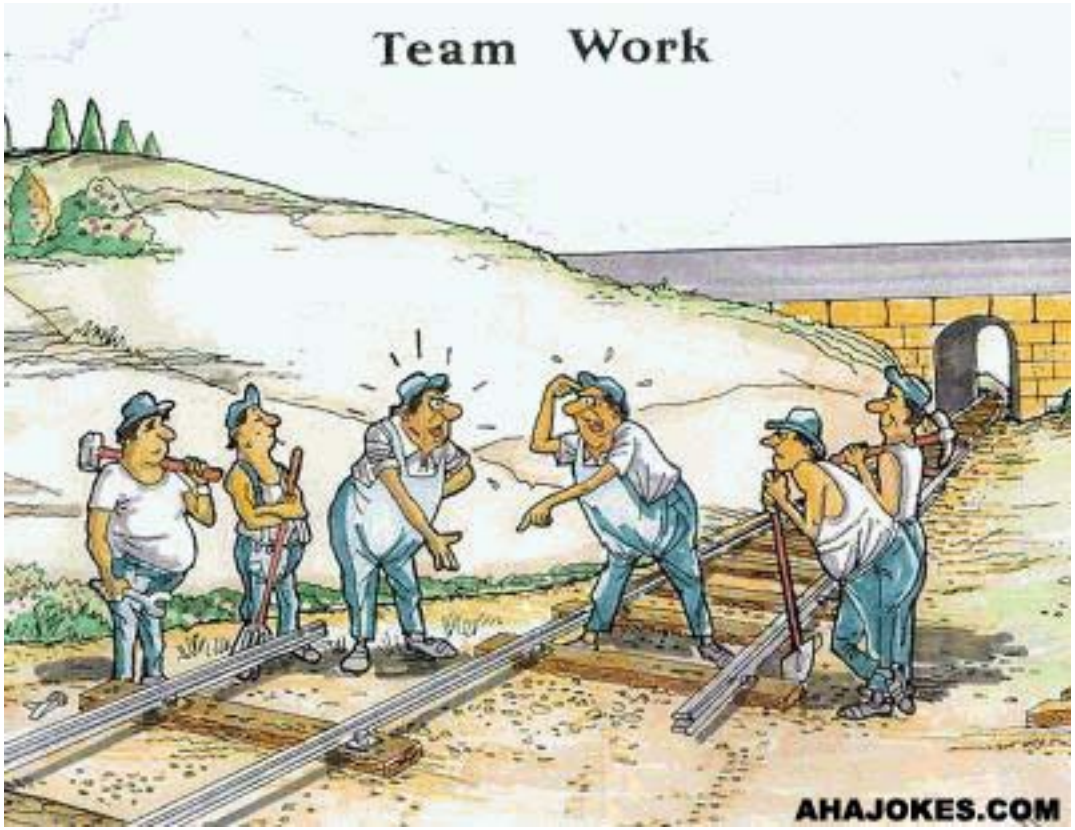

www.pks.rs